

TBS Snabbguide

Överspänningsskydd
Potentialutjämning
Jordtag

THINK CONNECTED.

Välkommen till OBO Bettermann AB

Växel: 042-388200

Fax: 042-388201

Order: order@obobettermann.se

E-post: info@obobettermann.se

Hemsida: www.obobettermann.se

Region

Eva Forell

Tel: 076-8118090

forell.eva@obobettermann.se

Region

Johan Bäckman

Tel: 070-8684090

backman.johan@obobettermann.se

Region

Anders Ludvigsson

Tel: 076-8440590

ludvigsson.anders@obobettermann.se

Region

Magnus Ellemark

Tel: 070-3988205

ellemark.magnus@obobettermann.se

Försäljningschef

Jan Holm

Tel: 042-388203

Mobil: 070-5954090

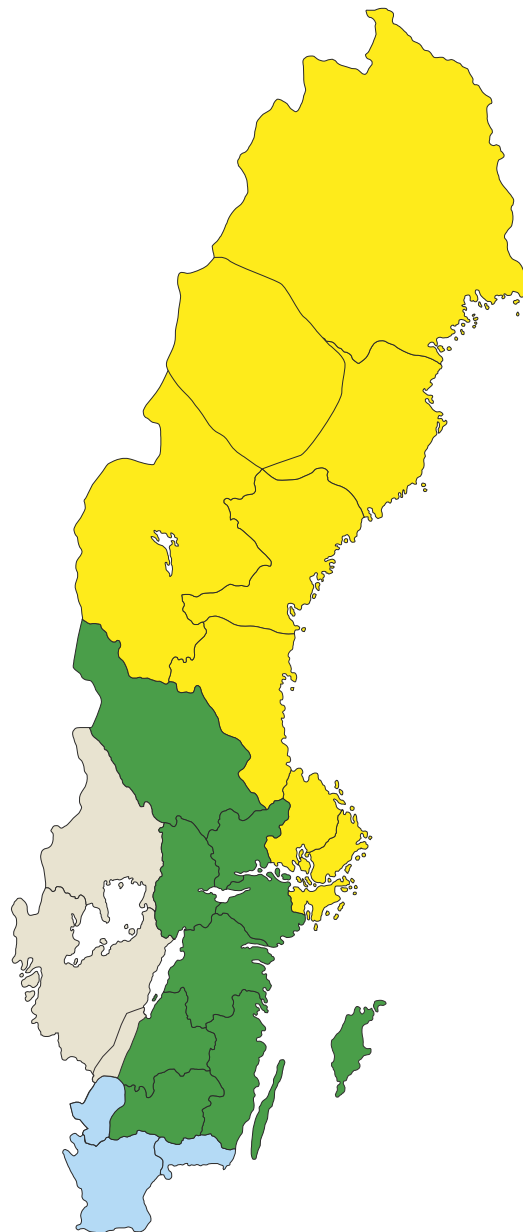
holm.jan@obobettermann.se

VD, Area Sales Manager Nordic

Frank Dahl

Tel: 042-388200

dahl.frank@obo.de

Innesälj/offerter

Mikael Janerup

Tel: 042-388205

janerup.mikael@obobettermann.se

Ekonomi

Gunilla Hedenborg-Nilsson

Tel: 042-388207

hedenborg-nilsson.gunilla@obobettermann.se

Logistik

Lennart Suokas

Tel: 042-388206

suokas.lennart@obobettermann.se

Logistik

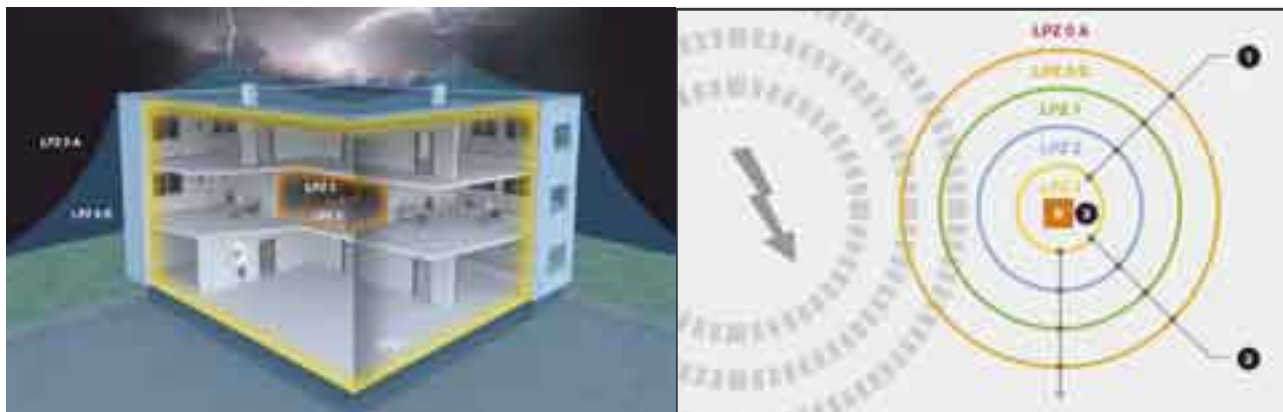
Christer Nilsson

Tel: 042-388208

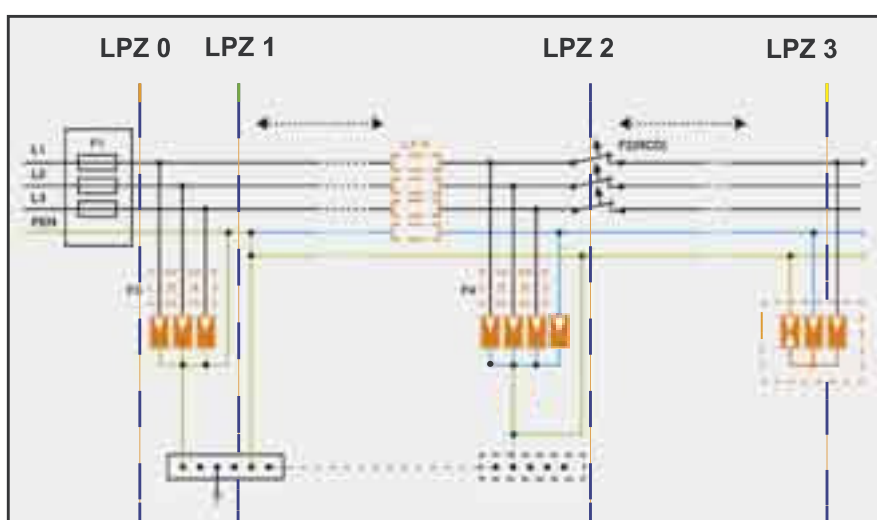
nilsson.christer@obobettermann.se

Överspänningskydd

Reducera överspänningar gradvis med Åskskyddszoner (LPZ)

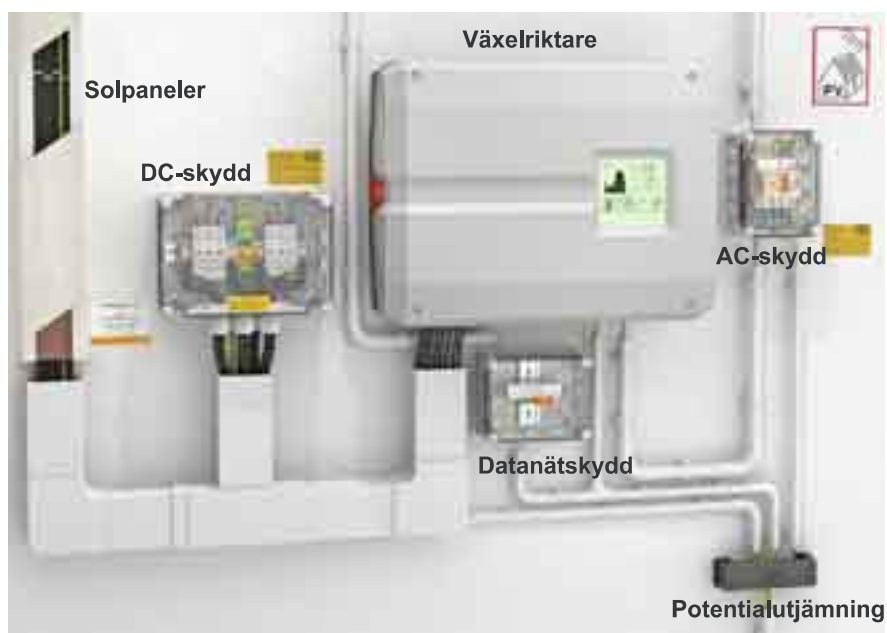

LPZ 0 A
Oskyddat område utanför en byggnad. Direkt blixtnedslag, ingen avskärmning mot elektromagnetiska störningsimpulser LEMP (Lightning Electromagnetic Pulse).
LPZ 0 B
Område skyddat av yttre åskskyddsanläggning. Ingen avskärmning mot LEMP.
LPZ 1
Område inuti en byggnad. Liten blixtenergi möjlig.
LPZ 2
Område inuti en byggnad. Liten överspänning möjlig.
LPZ 3
Område inuti byggnaden (kan även vara den metalliska kapslingen inuti en förbrukare). Inga störningsimpulser orsakade av LEMP eller överspänningar förekommer.

Vid varje zonövergång installeras överspänningskydd för potentialutjämning i syfte att minimera spänningsskillnaden till en acceptabel nivå. Konceptet beskrivs i SS EN 616 43-11

Princip installation solcellsanläggning

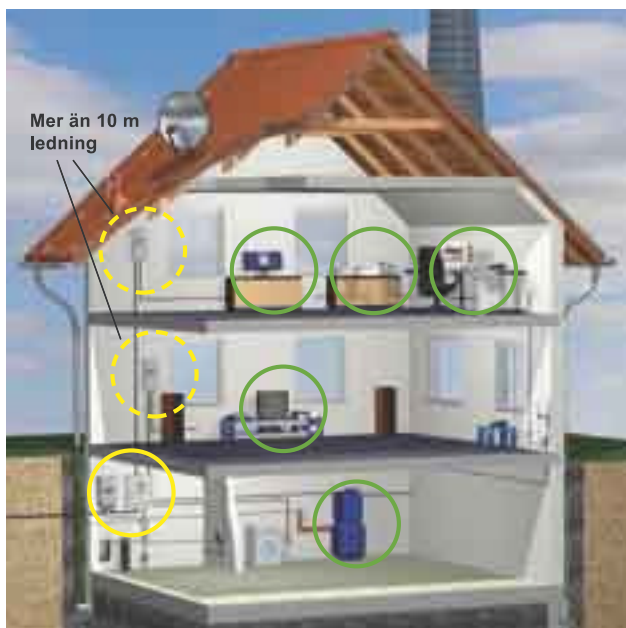

Överspänningskydd

Byggnad med yttre åskskydd

Byggnad utan yttre åskskydd

Blixtströmsavledare Typ1+2

TN-C 4-ledarsystem

E 52 737 15 V50-3
Med fjärrsignal
E 52 737 17 V50-3-FS

TN-S 5-ledarsystem

E 52 737 16 V50-4
Med fjärrsignal
E 52 737 18 V50-4-FS

LED skydd

E 52 717 79 USM-LED
1-fas

Överspänningskydd Typ2+3

TNS 5-ledarsystem
E 52 710 73 V10 Compact
Med akustisk signal
E 52 710 98 V10 Compact

Överspänningskydd Typ3

E 52 710 72 USM-A
Med akustisk signal
1-fas

Överspänningskydd Typ2

TN-C 4-ledarsystem

E 52 737 02 V20-3
Med fjärrsignal
E 52 737 06 V20-3-FS

TN-C 5-ledarsystem

E 52 737 03 V20-4
Med fjärrsignal
E 52 737 07 V20-4-FS

Skydd Solcell DC

E 52 737 34
1 sträng 600V DC
E 52 737 36
1 sträng 1000V DC

Skydd Solcell DC

E 52 737 39
2 strängar max 1000V DC

Överspänningskydd Typ3

E 52 709 92 VF230AC/DC
Med fjärrsignal
E 52 709 95 VF230AC/DC

Överspänningsskydd för data och informationsteknik

Telefonlinje analog

Inbrottslarm/Brandlarm
E 52 717 78 TD-2/D-HS

Universalskydd max 180V

Telefon/ADSL
Bussystem m.m
E 52 710 11 TKS-B

Telefonlinje 2 par

Universal/ADSL
E 52 717 80 TD-4/1

Antenn/SAT

Singel/F-kontakt
E 52 710 12 DS-F w/w

Antenn/SAT

4+1/F-kontakt
E 52 710 14 TV 4+1

Datanät

Class EA/Cat 6A
E 52 717 77 ND-CAT6A/EA

Mångledarteknik

Bas skydd 10 par
E 52 709 99 LSA-B-MAG

Mångledarteknik

Bas/fin skydd 1par 180V/24V
E 52 710 00 LSA-BF-180
E 52 710 01 LSA-BF-24

Passagesystem

Två tråd högfrequens 5V
E 52 717 90 FRD 5HF

Brandlarm/Bussystem

Högfrequens max 24V
E 52 717 91 FRD24 HF

Potentialutjämning

A Skyddsledare eller Pen-ledare i huvudledning
B Huvudjordningsskena
C Jordtagsledare om sådan finns
D Rörledningar av metall som förs in i byggnaden
E Främmande ledande delar som är en del av byggnaden och som är åtkomliga under normala förhållande

F Centralvärmeanläggningar
G Armeringsjärn i betong
H Metallmantlar på kablar för kraft, tele och data

Detta förutsätter ett samråd med kablarnas innehavare

Skyddsutjämning/Potentialutjämning bygger på att man ska anslutna alla olika jordpotentialer till ett för byggnaden gemensamt jordplan.

Enligt ELSÄK.FS 2008: 12 Kap 1§ "En starkströmsanläggning ska vara utförd enligt god elsäkerhetsteknisk praxis".

Om svensk standard tillämpas som komplement till föreskrifterna anses anläggning utförd enligt god elsäkerhetsteknisk praxis. Om anläggning helt eller delvis avviker från gällande standard ska de bedömningar som ligger till grund dokumenteras.

Enligt elinstallationsreglerna SS 4364000 utgåva 2 gällande skyddsutjämning gäller enligt ovan:

I de fall det finns anledning att ifrågasätta effektiviteten hos den kompletterande skyddsutjämningen skall det bekräftas att man uppfyller följande villkor:

$R \leq 50V/la$ la utlösningsströmmen

Ledande delar som utifrån kommer in i byggnaden ska förbindas till huvudpotentialutjämningen så nära det ställe där de förs in i byggnaden.

Skyddsutjämning tillämpas som del i säkerheten för att uppfylla kravet på farlig beröringsspänning på max 50V under 0,4s om det uppstår ett fel, t ex Pen-ledarbrott eller ett isolationsfel.

I de fall det ställs krav på kompletterande skyddsutjämning gäller följande enligt SS 436 4000 415.2.1 Ska innefatta alla samtidigt berörbara delar av den fast installerade materialen och byggnadsdelar av metall inklusive där så är möjligt armering i betong.

Area skyddsutjämningsledare

Min	6 mm ²	Max	25 mm ²	Cu
Min	16 mm ²			Al
Min	50 mm ²			Stål
Halva arean av den grövsta skyddsledaren				

Potentialutjämningsmateriel

E 06 814 41
Inomhus

E 06 814 46
Inomhus
PVC stomme

E 06 814 42
Utomhus

E 06 814 79 5 ansl
E 06 815 50 6 ansl
E 06 815 51 8 ansl
E 06 814 80 10 ansl
E 06 815 52 12 ansl
E 06 815 53 14 ansl
E 06 815 56 20 ansl

E 06 815 90
Badrum/Infälld
A-B-K-dosa

E 06 813 80
Avgrening
4–16 mm²

E 11 321 80
Anslutning
16 mm²

E 06 815 57
Universal
ø 8 mm

E 06 815 97
ø 8–10 mm
Rostfri

E 06 814 31
ø 8–10 mm
Varmförzinkad

E 06 814 44
Inomhus

E 06 816 00
Inomhus
Halogenfri
Polarvit

E 06 814 45
Inomhus
Plåtstomme

E 06 814 56
8–22 mm
Förnicklad mässing

E 06 814 57 17,2–48 mm
E 06 814 58 17,2–114 mm
E 06 814 59 17,2–185 mm

E 06 814 73
Band 40 m
Rostfri

E 06 814 62
Hållare
Rostfri

E 06 815 20
Anslutningsvinkel
Varmförzinkad

E 06 814 86 4 hål
E 06 814 87 8 hål
E 06 814 88 12 hål

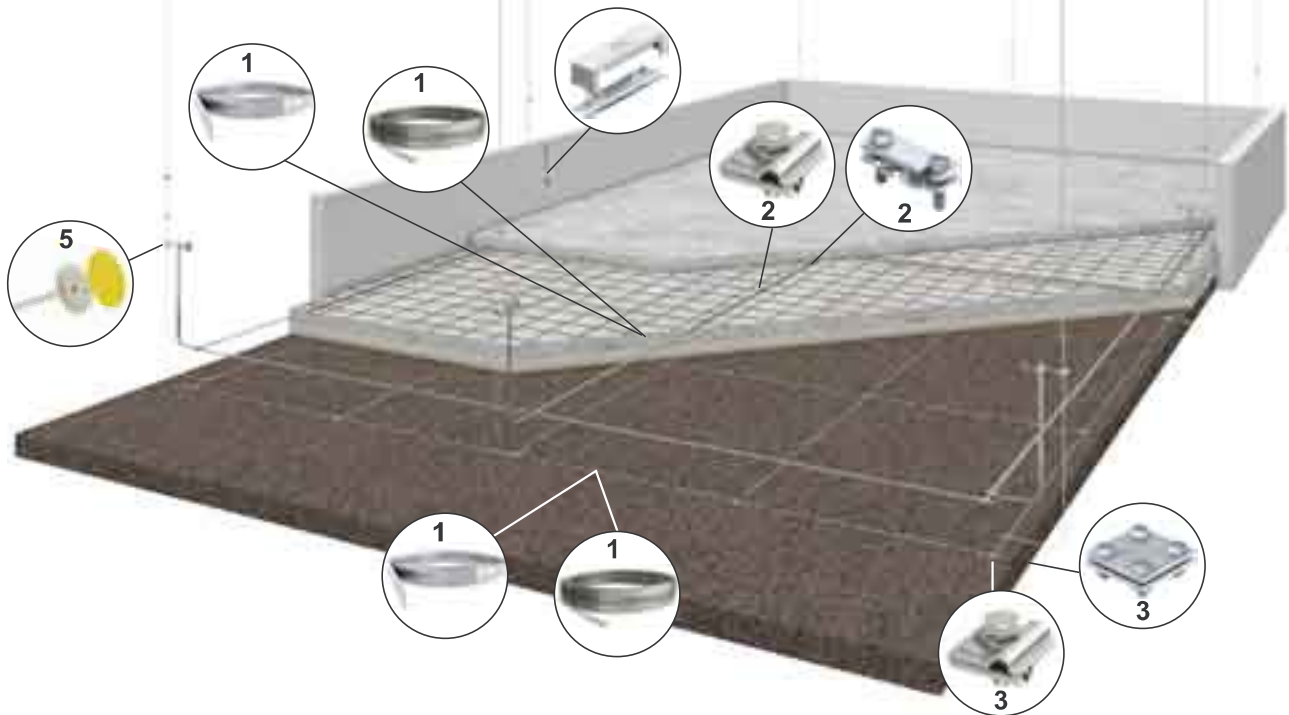
E 06 814 32
ø 8–10 mm
Koppar

E 06 815 63
Anslutningsvinkel
Rostfri

Fundamentjordning/Potentialutjämnning av fundament

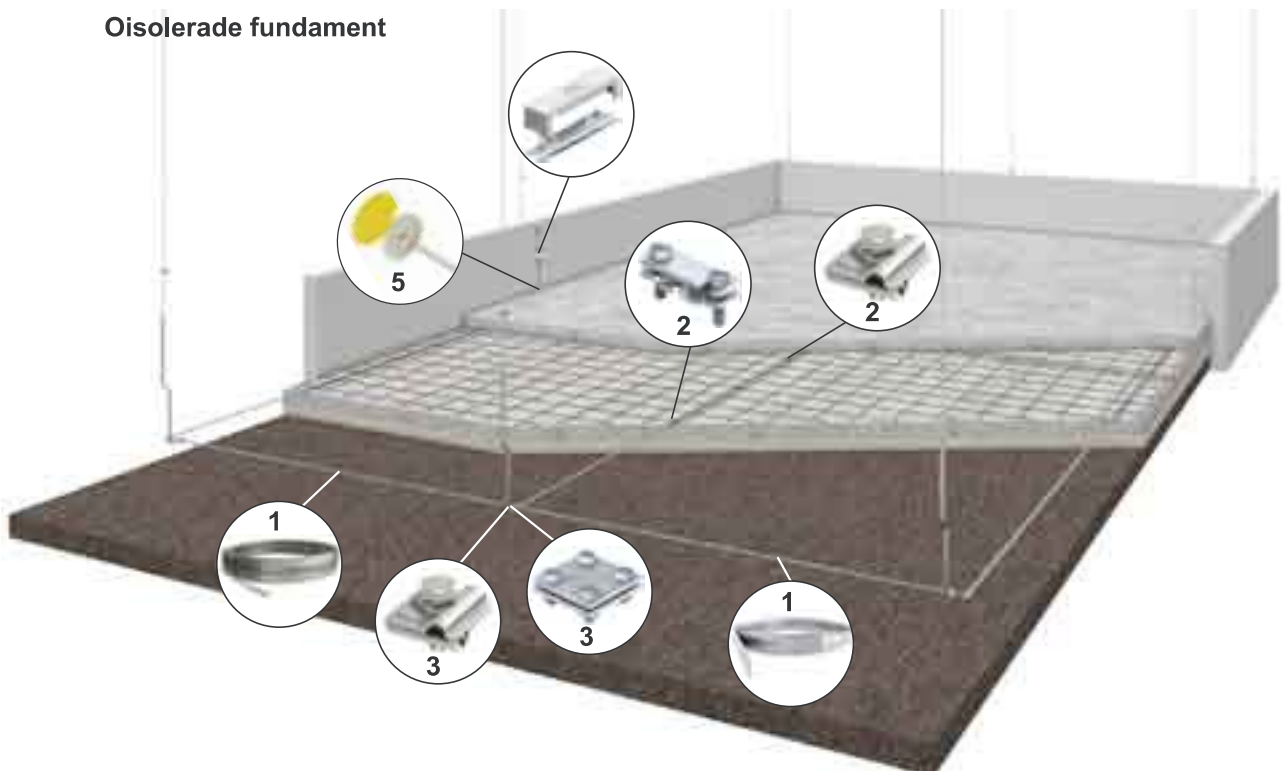
Isolerade fundament

Byggnad med åskskydd enligt SS EN 62305
Rutor om 10x10 m
Klämmor mot ev. armering c/c 1 m
Min. $\varnothing$ 10 mm/30x3 mm
Ej Lina/wire
Direkt i mark min. $\varnothing$ 10 mm Rostfritt V4A

Byggnad utan yttre åskskydd
Rutor om max 20x20 m
Klämmor mot ev. armering c/c 2 m
Ej Lina/wire
Direkt i mark min. $\varnothing$ 10 mm Rostfritt V4A

Oisolerade fundament

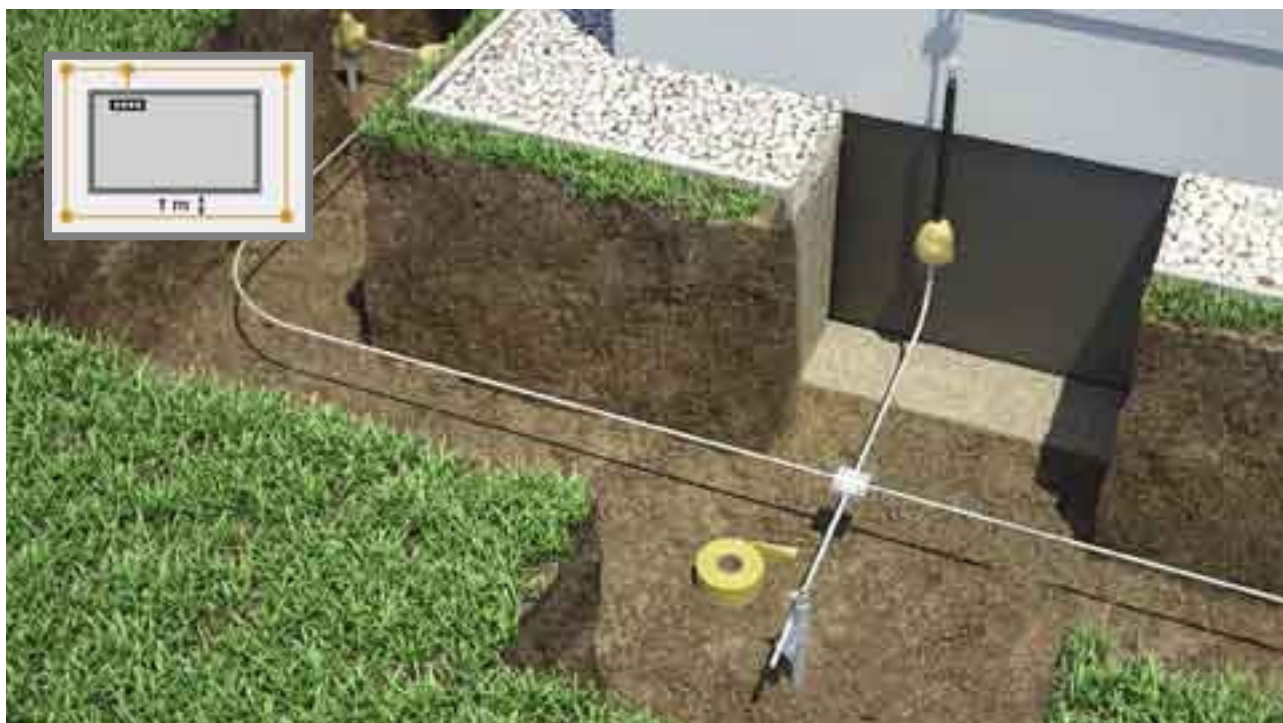

Fundamentjord/anslutning av armeringsjärn i betong

	1. Rundledare Varmförzinkad Ring 50 m Armering/fundament	E 06 815 22 ø 8 mm 50 mm ²		1. Rundledare Varmförzinkad Ring 80 m Jordtagsledare	E 06 815 05 ø 10 mm 78 mm ²
	1. Rundledare Rostfri 1.4301 Ring 50 m	E 06 815 08 ø 10 mm 78 mm ²		1. Rundledare Rostfri 1.4571 Ring 50 m Jordtagsledare	E 06 815 17 ø 10 mm 78 mm ²
	1. Flatledare Varmförzinkad Ring 30 m Jordtag/fundament	E 06 813 11 30x3,5 mm 105 mm ²		1. Rundledare Rostfri 1.4571 Ring 20 m	E 06 802 24 ø 10 mm 78 mm ²
	1. Flatledare Varmförzinkad Ring 71 m Jordtag/fundament	E 06 815 60 30x3 mm 90 mm ²		1. Rundledare Rostfri 1.4571 Ring 125 m Jordtag	E 06 815 07 ø 8 mm 50 mm ²
	1. Flatledare Rostfri 1.4571 Ring 50 m	E 06 815 95 30x3,5 mm 105 mm ²		2. E 06 815 93 Anslutningsklämma tråd 8 mm/armering 5-7 mm Varmförzinkad	
	2. E 06 813 77 Anslutningsklämma tråd/ armering eller tråd/tråd 7-11 mm Varmförzinkad			2. E 06 813 12 Anslutningsklämma band/armering eller tråd/ armering 6-22 mm Varmförzinkad	
	2. E 06 816 02 Anslutning tråd band mot armering 16-37 mm Varmförzinkad			3. E 06 813 88 Skarvklämma band/ band Varmförzinkad	
	3. E 06 813 77 Anslutningsklämma tråd/ armering eller tråd/tråd 7-11 mm Varmförzinkad			3. E 06 813 78 Skarv/avgreningsklämma ø 8-10 mm Rostfri	
	3. E 06 815 59 Skarv/avgreningsklämma ø 8-10 mm/Band Rostfri			4. E 06 813 81 Övergångsklämma alu/cu 8-10 mm	
	4. E 06 814 35 Övergångsklämma band/cu -30 mm/8-10 mm Rostfri/cu			3. Korsklämma E 06 813 82 Varmförzinkad ø 8-10 mm/30 mm Universell	
	5. E 06 814 04 Anslutningspunkt M10 E 06 814 05 Anslutningspunkt M12 Rostfri 1.4571			5. E 06 813 77 För anslutning av jordpunkt mot tråd Varmförzinkad	

Djupjordning

Monteras på frostfritt djup. Standard gällande djupjord lågspänning SS 4364000. Gällande yttre åskskydd enligt SS EN 62305 måste djupjordning förbindas med en yttre eller inre ring.

Lämpligt material är homogen ledare av varmförzinkad stål, rostfritt stål eller koppar. Värde på avledningsresistans åskskydd under 10ohm och gällande lågspänning $\leq 100\text{ohm}$.

Ringledningsjord/Ytjordning

Monteras i en sluten ring runt fastigheten. Ring monteras på ca 0,5 m djup och ca 1,0 m från fundament och skall täcka minst 80% av byggnaden.

Skarvar och avgreningar skall korrosionsskyddas.

Lämpligt material är homogen ledare av varmförzinkad stål, rostfritt stål eller koppar. Värde på avledningsresistansen under 10ohm enligt SS EN 62305-3.

Materiel för Jordtag enligt SS EN 62561

	Flatledare Varmförzinkad Ring 30 m	E 06 813 11 30x3,5 mm 105 mm ²		Flatledare Varmförzinkad Ring 71 m	E 06 815 60 30x3 mm 90 mm ²
	Rundledare Varmförzinkad Ring 50 m	E 06 815 22 ø 8 mm 50 mm ²		Rundledare Varmförzinkad Ring 80 m	E 06 815 05 ø 10 mm 78 mm ²
	Rundledare Rostfri 1.4301 Ring 50 m	E 06 815 08 ø 10 mm 78 mm ²		Rundledare Rostfri 1.4571 Ring 50 m	E 06 815 17 ø 10 mm 78 mm ²
	Rundledare Koppar Ring 100 m	E 06 815 29 ø 8 mm 50 mm ²		Rundledare Rostfri 1.4301 Ring 125 m	E 06 815 07 ø 8 mm 50 mm ²
	Jordplåt Varmförzinkad Djupjordning	E 06 813 00 1 m ² 3 mm		Korsklämma Varmförzinkad Universell	E 06 813 82 ø 8–10mm/30 mm
	Korsklämma Koppar Universell	E 06 813 04 ø 8–10 mm/30 mm		Korsklämma Rostfri 1.4571 Universell	E 06 815 59 ø 8–10mm/30 mm
	T-/Kors/Parallell Koppar	E 06 815 94 6–8 mm/8–10 mm		Anslutnings- klämma Varmförzinkad Djupjordning	E 06 814 96 ø 20 mm
	Jordspett Varmförzinkad Djupjordning	E 06 813 01 1500x20 mm		Anslutnings- klämma Mässing Djupjordning	E 06 813 07 ø 20 mm
	Jordspett Koppar Djupjordning	E 06 813 02 1500x20 mm		Anslutnings- klämma Rostfri 1.4301 Djupjordning	E 06 815 19 ø 20 mm
	Jordspett Rostfri 1.4401 Djupjordning	E 06 815 18 1500x20 mm		Slagnacke Universell Djupjordning	E 06 813 05 ø 20 mm
	Slagspets Universell Djupjordning	E 06 813 03 ø 20 mm		Korrosion- skyddsband	E 06 814 38

www.obobettermann.se

OBO BETTERMANN AB

Florettgatan 20 • 254 67 Helsingborg

Tel: 042-38 82 00 • Fax 042-38 82 01

E-post: info@obobettermann.se

THINK CONNECTED.

Din elektriker. Framtidens teknik.